

Samo-procijenjena izloženost uporabi opojnih sredstava i rizično ponašanje u ranoj adolescenciji: presječno istraživanje

Petar Bezinović, Đulija Malatestinić

Cilj Odrediti povezanost između samo-procijenjene izloženosti uporabi opojnih sredstava od strane roditelja, braće i sestara i vršnjaka i samo-prijavljene uporabe opojnih sredstava u mlađih adolescenata u Primorsko-goranskoj županiji, Hrvatska, te između izloženosti uporabi opojnih sredstava i rizičnog ponašanja kao što su noćni izlasci, okupljanje na zabačenim mjestima, izbjegavanje nastave, i kockanje.

Postupci Presječno istraživanje provedeno 2007. obuhvatilo je 2219 učenika osmog razreda (14 godina) u osnovnim školama u Primorsko-goranskoj županiji. Analizirali smo njihovu izloženost uporabi opojnih sredstava, samo-prijavljeno pušenje cigareta, pijenje alkohola, uporabu inhalanata i marihuane, načine provođenja slobodnog vremena i odnose u obitelji i s vršnjacima.

Rezultati Postojala je značajna povezanost između samo-procijenjene izloženosti uporabi opojnih sredstava i samo-prijavljene uporabe cigareta, alkohola, inhalanata i marihuane u oba spola ($P < 0,001$). Učenici čiji su roditelji, braća i sestre, i vrašnjaci rabili opojna sredstva pokazivali su isti takav uzorak ponašanja. Razina izloženosti uporabi opojnih sredstava u neposrednom okruženju imala je najsnažniji utjecaj na eksperimentiranje s pušenjem među djevojčicama (od 26,6% u skupini s niskom izloženosti do 76,2% u skupini s visokom izloženosti) i među dječacima (od 15,8% u skupini s niskom izloženosti do 69,4% u skupini s visokom izloženosti); na redovito svakodnevno pušenje među djevojčicama (od 4,4% u skupini s niskom izloženosti do 45% u skupini s visokom izloženosti) i među dječacima (od 2,7% u skupini s niskom izloženosti do 36,7% u skupini s visokom izloženosti); na konzumiranje žestokih pića među djevojčicama (od 25,1% u skupini s niskom izloženosti do 79,5% u skupini s visokom izloženosti) i među dječacima (od 28,1% u skupini s niskom izloženosti do 78,4% u skupini s visokom izloženosti), i na naglo opijanje (engl., *binge drinking*) među djevojčicama (od 10,9% u skupini s niskom izloženosti do 56,6% u skupini s visokom izloženosti) i među dječacima (od 15,5% u skupini s niskom izloženosti do 62,4% u skupini s visokom izloženosti). Učenici koji su bili više izloženi uporabi opojnih sredstava više su sudjelovali u rizičnim i delikventnim oblicima ponašanja ($F_{(2, 1180)} = 166,502$; $P < 0,001$, ANOVA s dva promjenjiva faktora).

Zaključak Velika izloženost uporabi opojnih sredstava u neposrednom društvenom okruženju i njezin veliki utjecaj na uporabu opojnih sredstava u mlađih adolescenata

upućuju na potrebu za preventivnim programima koji bi smanjili učestalost neprimjerenih ponašanja među adolescentima.